

УДК 329.78:061.2-053.6

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.1.10>

Наталія ЛЕВЧЕНКО

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська область, Україна, 20300

ORCID: 0000-0002-5479-1907

Scopus-Author ID: 57216785280

Бібліографічний опис статті: Левченко, Н. (2022). Молодіжний центр у контексті розвитку молодіжної роботи. *Ввічливість. Humanitas*, 1, 67–73, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.1.10>

МОЛОДІЖНИЙ ЦЕНТР У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОЇ РОБОТИ

Забезпечення діяльності молодіжних центрів, молодіжних працівників, міжгалузєва та міжсекторна взаємодія у молодіжній роботі, оцінювання ефективної молодіжної роботи, забезпечення умов молодіжної участі та молодіжного громадського контролю є важливим у реалізації молодіжної політики в Україні. На державному рівні визначено, що молодіжний центр – установа, що утворюється для вирішення питань соціального становлення розвитку молоді. Головною метою центру відповідно до Типового положення це «сприяння: соціалізації та самореалізації молоді; інтелектуальному, моральному, духовному розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу; національно-патріотичному вихованню молоді; популяризації здорового способу життя молоді; працевлаштуванню молоді та зайнятості у вільний час, молодіжному підприємництву; забезпеченню громадянської освіти молоді та розвитку волонтерства; підвищенню рівня мобільності молоді»

Мета статті – проаналізувати смислове наповнення поняття «молодіжний центр» в контексті молодіжної роботи. У дослідженні використано такі методи, як аналіз, порівняння та узагальнення наукових джерел із досліджуваної проблеми.

Проаналізовано різні визначення поняття «молодіжний центр» від законодавчого до думки здобувача; розкрито особливості роботи молодіжних центрів; визначено напрями та форми роботи молодіжних центрів та форми реалізації молодіжної роботи. Вивчивши різні визначення, вважаємо, що молодіжний центр – це не просто установа, організація це позитивне середовище, яке сприяє особистісному (інтелектуальному, моральному, духовному) та професійному розвитку молоді через різні напрями молодіжної роботи (неформальна освіта, національно-патріотичне виховання, популяризація здорового способу життя, молодіжне підприємництво, волонтерство, мобільність молоді).

Ключові слова: молодіжний центр, молодіжний простір, молодіжна робота, молодь, молодіжна політика, форми молодіжної роботи.

Nataliia LEVCHENKO

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 2 Sadova str., Uman, Cherkasy region, Ukraine, 20300

ORCID: 0000-0002-5479-1907

Scopus-Author ID: 57216785280

To cite this article: Levchenko, N. (2022). Molodizhnyi tsentr u konteksti rozvytku molodizhnoi roboty [Youth center in the context of youth work development]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 1, 67–73, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.1.10>

YOUTH CENTER IN THE CONTEXT OF YOUTH WORK DEVELOPMENT

Provision of the activities of youth centers, youth workers, cross-industry and intersectoral cooperation in youth work, evaluation of effective youth work, ensuring conditions for youth participation and youth public control is important in the implementation of youth policy in Ukraine. At the state level, it is determined that the youth center is an institution formed to address issues of social development of youth. The main purpose of the center in accordance with the Standard Regulations is to "promote: socialization and self-realization of young people; intellectual, moral, spiritual development

of youth, realization of its creative potential; national and patriotic education of youth; promotion of a healthy lifestyle of young people; youth employment and leisure activities, youth entrepreneurship; providing civic education for young people and development of volunteer work; increasing the level of youth mobility "

The purpose of the article is to analyze the semantic content of the concept of "youth center" in the context of youth work. The study used such methods as analysis, comparison and generalization of scientific sources on the researched problem.

Different definitions of the concept of "youth center" from the legislative point of view to the opinion of the consumer are analyzed; the peculiarities of the work of youth centers are revealed; the directions and forms of work of youth centers and forms of realization of youth work are determined. Having studied various definitions, we believe that the youth center is not just an institution, the organization is a positive environment that promotes personal (intellectual, moral, spiritual) and professional development of youth through various areas of youth work (non-formal education, national-patriotic education, promotion of healthy lifestyle, youth entrepreneurship, volunteering, youth mobility).

Key words: youth center, youth space, youth work, youth, youth policy, forms of youth work.

Вступ. З 2014 року в Україні відбувається децентралізація влади: органи виконавчої влади передають органам місцевого самоврядування значну частину повноважень, ресурсів та відповідальності. Відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» відбувається об'єднання територіальних громад, сіл, селищ, міст, а також добровільне приєднання до об'єднаних територіальних громад (Про добровільне ОТГ, 2020).

За період 2015–2019 рр. в Україні створено 982 об'єднані територіальні громади. Для ефективною молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації у 2017 р. Міністерство молоді та спорту та представники різних секторів розробили модель реалізації молодіжної політики в умовах децентралізації, яка ґрунтується на міжсекторній взаємодії і враховує територіальні особливості молодіжної роботи відповідно до потреб молоді. Міністерство також запропонувало структурно-функційну модель реалізації молодіжної політики на рівні ОТГ. Вона передбачає забезпечення діяльності молодіжних центрів і молодіжних працівників, міжгалузеву та міжсекторну взаємодію у молодіжній роботі, оцінювання ефективною молодіжної роботи і звітування перед громадою про стан роботи з молоддю, забезпечення умов молодіжної участі та молодіжного громадського контролю (Децентралізація).

Створення молодіжних центрів у громаді є важливим аспектом забезпечення молодіжної політики, розвитку та популяризації молодіжної роботи.

Молодіжний центр – це установа для роботи з молоддю, яка є центром організації молодіжної роботи в регіоні і одним із важливих партнерів у повсякденній життєдіяльності молодої людини.

Формулювання цілей статті. Мета – проаналізувати смислове наповнення поняття

«молодіжний центр» у контексті розвитку молодіжної роботи.

Матеріали та методи дослідження: У дослідженні використано такі методи, як аналіз, порівняння та узагальнення наукових джерел із досліджуваної проблеми.

Фактичні наукові дослідження та аналіз проблем. Досвід функціонування молодіжних центрів у системі молодіжної політики вивчали Є. Бородін, Н. Дідик, Н. Літвінова, Р. Сторожук та ін. (Бородін, 2010); потенціал молодіжного центру як інноваційного інституту для самореалізації молоді досліджував О. Лісовець (Лісовець, 2021); молодіжну роботу та діяльність молодіжних центрів досліджують Н. Дьоба, Л. Мукосєєва, Н. Тілікіна, О. Шкарупа; національні практики молодіжних центрів, молодіжної роботи, молодіжну роботу в умовах децентралізації розглядають І. Пеша, О. Вакулєнко, І. Бєляєва, Н. Комарова, О. Ярема

Виклад основних матеріалів. Згідно із нормативно-правовими документами, а саме Законом України «Про основні засади молодіжної політики» (2021), визначено, що «молодіжний центр – установа, підприємство, організація, що здійснює молодіжну роботу», а «молодіжний простір – приміщення, будівля або її частина, земельна ділянка, що використовується для проведення молодіжної роботи» (ЗУ Про основні засади МП).

У Постанові Кабінету міністрів України «Типове положення про молодіжний центр» (2017) зазначено, що «молодіжний центр – установа, що утворюється для вирішення питань соціального становлення розвитку молоді» (Типове положення).

Відповідно до положення головною метою центру є «сприяння: соціалізації та самореалізації молоді; інтелектуальному, моральному, духовному розвитку молоді, реалізації її творчого

потенціалу; національно-патріотичному вихованню молоді; популяризації здорового способу життя молоді; працевлаштуванню молоді та зайнятості у вільний час, молодіжному підприємству; забезпеченню громадянської освіти молоді та розвитку волонтерства; підвищенню рівня мобільності молоді» (Типове положення).

«Молодіжний центр – установа (у великих містах – мережа місцевих філій), робота якої спрямована на забезпечення змістового та якісного дозвілля молоді. Мета молодіжних центрів – громадянська освіта молоді через участь у суспільній діяльності, національно-патріотичне виховання, розвиток волонтерства та мобільності молоді, реалізація творчого потенціалу молодих осіб, формування здорового способу життя, сприяння зайнятості молоді у вільний час та молодіжному підприємству. Основними принципами молодіжних центрів визначено: організація дозвілля молоді людини в позанавчальний час (зокрема, спілкування з однолітками); доступність центру, робочі години, зручні для молоді; безкоштовне навчання; освіта протягом усього життя (організація дозвілля для дітей, підлітків та дорослих); розташування центру в межах мікрорайону» (Сорокіна та ін., 2017).

Дослідники А. Сорокіна, О. Кравчук, О. Шермет подають, що таке визначення: «Відкритий молодіжний центр – заклад або його філія, який реалізує відкриту роботу у сфері надання соціальних, освітніх і психологічних послуг молоді. Організатор або співвласник центру може бути муніципалітет, громадські організації, місцеві та релігійні громади» (Сорокіна та ін., 2017). Цільовою аудиторією такого центру може бути молодь 14 – 29 років. Такі центри особливу увагу приділяють молоді з обмеженими можливостями (менш умотивована, яка не зможе або не бажає брати участь у молодіжних заходах із різних причин) (Сорокіна та ін., 2017).

Основними принципами відкритого молодіжного центру є: орієнтація на потреби молоді; умотивований та компетентний персонал; терпіння та підтримка; зв'язок та консультації з органами влади, іншими центрами, спеціалістами; створення мережі та організація співпраці з іншими установами. Особливості такого центру є спрямування на вуличну та мобільну роботу, а саме: мобільна робота з молоддю ефективна на тих територіях, на яких ще не

створені подібні центри або проживає небагато населення; затверджено графік роботи, за яким молодіжні працівники проводять мобільну роботу з молоддю; використання приміщень та матеріально-технічної бази інших закладів та установ; робота з молоддю спрямована на учасників, які більшу частину свого вільного часу проводять на вулиці; роботу проводять у місцях масового скупчення молоді (стадіони, подвір'я, спортивні майданчики тощо); до фінансування такого типу діяльності залучають бізнес (Сорокіна та ін., 2017).

І. Пеша, Н. Тілікіна та ін. зазначають, що «історія і філософія молодіжних центрів заснована на принципі відкритої роботи з молоддю», і визначають, що молодіжний центр – «це не лише фізичний простір, де молода людина може проводити вільний час, навчатись або спілкуватись, а це місце, де молодь почувається вільно» (Молодіжна політика, 2018)

Починаючи із 2017 року Міністерство молоді та спорту України розміщує у відкритому доступі результати соціологічного дослідження «Молодь України». Ми проаналізували статистичні дані за питаннями: 1. Наскільки молодь володіє інформацією про молодіжні центри. 2. Чи бере молодь участь у роботі молодіжних центрів. 3. Наскільки молодь розуміє специфіку центрів та послуг, які вони надають. 4. Чи знає молодь про молодіжних працівників.

Зауважимо, що з року в рік статистика демонструє майже завжди позитивну динаміку за всіма показниками. Наприклад, 1. Про існування молодіжного центру на території населеного пункту, де проживає міська та сільська молодь, у 2018 р. знали і відвідували його 1,5% опитуваних (у 2017 р. 1,7%); 15,5% особам було відомо про існування центру, але вони його не відвідували (у 2017 – 14,9%); 17,9% осіб констатували, що такого центру немає (2017 р. – 18,7%); не володіли такою інформацією – 65,1% (2017 р. – 64,7%). У 2019 р. про діяльність молодіжного центру знали та відвідували його 6,7%; 23,8% респондентів знали про молодіжний центр, але не відвідували його; 11,8% – зазначали, що такого центру в їхньому населеному пункті немає і 48,5% – не володіли такою інформацією. У 2021 р. про існування молодіжного центру знали і відвідували його 5,3% опитуваних молодих людей; 19,1% – знали про центр, але не відвідували його; 28,3% конста-

тувати той факт, що такого закладу в їхньому населеному пункті немає; 47,3% респондентів така інформація була не відомою (Молодь України, 2017, 2018, 2019).

2. У 2018 р. 96,2 % молодих респондентів не брали участі в діяльності молодіжного центру; 2,7% опитуваних інколи брали участь у роботі центру; 0,9 % осіб часто брали участь у такій діяльності. У 2019 р. ці ж показники зростають: 2,8% респондентів часто беруть участь у діяльності центру; 9,6 % опитуваних інколи беруть участь; 75,8 % – не беруть і брали участі в діяльності молодіжного центру. У 2021 р. переформульовано запитання про діяльність молодіжного центру на «Що спонукало Вас до відвідування молодіжного центру». Відповіді респондентів були такими: 52,7% зазначили, що це можливість навчитися чомусь новому; 44,4% – можливість нових знайомств та спілкування; 32,6% – можливість урізноманітнити дозвілля; 28% – можливість отримати консультації та професійну підтримку спеціалістів вузьких галузей; 27,3% – можливість професійної реалізації; 23,6% – можливість зайняти більш активну громадську позицію, реалізувати ідеї для покращення життя; 23,2% – можливість розвивати навички (Молодь України, 2018, 2019, 2021).

3. У 2018 р., на думку опитуваних, молодіжний центр має надавати такі послуги: спортивні заходи – 42,3%, розважальні заходи – 37,2%, юридичні консультації – 35,7%, надання інформації та консультацій – 33,5%, профорієнтаційні заходи та сприяння в працевлаштуванні – 32,3%, робота з кризовими категоріями молоді – 31,2%, консультації психолога – 30%, культурно-мистецькі послуги – 29,8%, реалізація соціальних і волонтерських проєктів – 22,5%, гурткова робота – 21,5%, просвітницька робота – 19,1%, надання приміщення центру для навчання, проведення заходів – 11,1%. У 2019 р. змінились деякі позиції щодо надання послуг для молоді, а саме: на думку опитуваних, 51,9% молодіжний центр має надавати профорієнтаційні заходи і сприяти в працевлаштуванні; 51,3% – організувати спортивні заходи; 45,7% – юридичні консультації; 45% – проводити роботу з кризовими категоріями молоді; 44,2% – консультації психолога та ін. У 2021 р., на думку молоді, їм не вистачає таких послуг молодіжного центру на території

їхнього населеного пункту: 41% не вистачає консультацій психолога; 36,2% – юридичних консультацій; 26,7% – профорієнтаційних заходів, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрного розвитку, самозайнятості; 25,7% – спортивних заходів; 21,9% – розважальних заходів; 21,9% – просвітницької діяльності; 21,0% – роботи з кризовими категоріями молоді (Молодь України, 2018, 2019, 2021).

4. У 2018 році тільки 18% респондентів дещо чули про молодіжних працівників; 1,2% респондентів знають та звертались до молодіжних працівників за допомогою; на жаль 76,4% не знали про діяльність молодіжних працівників нічого. У 2019 р. 28,5% респондентів дещо чули про молодіжних працівників; 8,9% знали та звертались до молодіжних працівників, однак не знали нічого про них 51,8%. (Молодь України, 2018, 2019).

О. Докієн (здобувач ЗВО, м. Чернівці) зазначив, що молодіжний центр це «простір європейського зразка, своєрідний осередок практичної роботи з молоддю; установа, що сприяє розвитку молодих людей, громадянській освіті, популяризації здорового способу життя, волонтерства, молодіжному підприємництву, підвищенню рівня мобільності молоді» (Докієн, 2018).

У Вільній енциклопедії подано визначення: «Молодіжний центр Волині – це відкритий простір для роботи, відпочинку та розвитку молодіжних організацій Волині за принципами доступності та спільної відповідальності; цей простір є першим прикладом реформування державної молодіжної політики, як центр, що працює у форматі коворкінгу чи хабу» (Молодіжний центр Волині).

О. Вакулєнко, І. Пеша, Л. Мукосєєва, Н. Тілікіна подають таке трактування поняття: «Молодіжний центр – одна з форм організації молодіжної роботи, що дає можливість молоді розділити дозвілля з іншими, задовольнити свої інтереси та розвинути власні таланти». Автори вважають, що завдання центру це – «залучення більшої кількості молодих людей, організація та планування діяльності цільових груп та можливість реалізації власних проєктів молоді». Тому автори назвали дві основні умови, які необхідні для функціонування молодіжного центру: «розуміння запитів цільової групи та володіння варіантами організації дозвіллевої діяльності» (Молодіжні центри..., 2019).

Науковці виокремлюють такі основні напрями діяльності молодіжного центру:

- утвердження громадянської позиції та розвиток лідерських якостей молоді, національно-патріотичне виховання, популяризація здорового способу життя молоді, форми реалізації яких є: неформальна освіта (лекторії тренінги, майстер-класи, робочі візити; підтримка та реалізація тематичних молодіжних проєктів; тематичне таборування);

- творчий розвиток особистості, підтримка талановитої молоді, форми реалізації таких напрямів – гуртки за інтересами, ярмарки талантів, молодіжні проєкти, гранти;

- сприяння працевлаштування через: профорієнтаційну роботу; участь у громадських роботах; тренінги, семінари щодо підвищення рівня фінансової, економічної та підприємницької грамотності молоді; формування ефективних молодих лідерів бізнесу та компетентностей щодо ведення бізнесу; стажування;

- підтримка громадської активності молоді через взаємодію з громадськими організаціями та об'єднаннями; волонтерську діяльність; ресурси підтримки молодіжних громадських організацій.

- змістове дозвілля молоді – організація культурних і дозвіллевих заходів; молодіжні проєкти;

- інформаційно-просвітницька робота, зокрема: вивчення громадської думки; вивчення національного та міжнародного досвіду; інформаційно-просвітницькі заходи; підготовка інформаційних та рекламних матеріалів; підтримка роботи веб-ресурсу центру (Молодіжні центри..., 2019).

Відповідно до Типового положення про молодіжний центр виокремлено основні завдання центру: «утвердження громадянської позиції, духовності, моральності, національно-патріотичної свідомості та формування в молоді сімейних, національних і загальнолюдських цінностей; популяризація стандартів європейської молодіжної політики і роботи з молоддю в Україні, освітньої філософії та підходів відповідно до рекомендацій Ради Європи та Європейського Союзу; створення умов для творчого розвитку особистості, інтелектуального самовдосконалення та лідерських якостей у молоді; популяризація здорового способу життя молоді; сприяння працевлаштуванню молоді та зайнятості у вільний час, молодіж-

ному підприємництву; забезпечення розвитку міжнародного молодіжного співробітництва та міжрегіональної взаємодії молоді в Україні, сприяння волонтерській діяльності та мобільності молоді» (Типове положення).

Набувають популярності в Україні такі форми роботи з молоддю, як: простори, хаби, коворкінги, наметове таборування. Згідно із законом України «Про основні засади молодіжної політики» це «приміщення, будівля або її частина, земельна ділянка, що використовується для здійснення молодіжної роботи» (ЗУ Про основні засади молодіжної політики).

У посібнику «Молодіжна політика в об'єднаних територіальних громадах» визначено, що простір (хаби, коворкінг) – це місце в уже існуючих закладах, де молодь може вільно проводити час і організовувати сенсорну діяльність (Молодіжна політика..., 2018).

Наметове таборування – це форма молодіжної роботи від спортивних і туристичних до освітніх; оздоровлення та відпочинок дітей та молоді; спортивні навчально-тренувальні збори тощо (Молодіжна політика..., 2018).

Отже, молодіжний центр є важливою складовою молодіжної політики України, яка сприяє соціальному становленню та розвитку молоді. З аналізу різних джерел з'ясовано, що молодіжна робота, діяльність молодіжного центру впродовж 2017–2021 рр. швидко популяризувалась і далі набирає свого позитивного досвіду.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проаналізувавши законодавчі документи, різні джерела у яких подано поняття «молодіжний центр», робимо висновок, що дослідники в основному використовують визначення, подані в законодавчих документах. Вивчивши мету, завдання, основні напрями роботи різних молодіжних центрів, особливості їх реалізації через різні форми молодіжної роботи, вважаємо, що молодіжний центр – це не просто установа, організація, це позитивне середовище, яке сприяє особистісному (інтелектуальному, моральному, духовному) та професійному розвитку молоді за допомогою різних напрямів молодіжної роботи (неформальну освіту, національно-патріотичне виховання, популяризацію здорового способу життя, молодіжне підприємство, волонтерство, мобільність молоді).

Перспективними є дослідження особливостей створення та функціонування молодіжного центру.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аналітичний звіт з проведення репрезентативного соціологічного дослідження становища молоді в Україні (2019 рік). Київ, 2019. 92 с. URL : https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/Sociologichni_doslidzhennia/analitichnii-zvit-2019.pdf (дата звернення: 02.02. 2022 р.)
2. Бородін Є. І. Загальнодержавна молодіжна програма в Україні в контексті удосконалення механізму державної молодіжної політики. URL : <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10beidmp.pdf> (дата звернення: 02.02. 2022 р.)
3. Децентралізація дає можливості: офіційна сторінка. URL : <https://decentralization.gov.ua/youth/molod-v-oth> (дата звернення: 02.02. 2022 р.)
4. Докієн О. «Резиденція молоді». Що таке молодіжний центр і для чого він потрібен Чернівцям. URL : <https://shpalta.media/2018/10/12/rezidenciya-molodi-shho-take-molodizhnyi-centr-i-dlya-chogo-vin-potriben-chernivcyam/> (дата звернення: 02.02. 2022 р.)
5. Лісовець О. Молодіжний центр як інноваційний інститут самореалізації молоді в Україні. *Соціальна робота та соціальна освіта*. Вип. 1(6), 2021. С. 176–183.
6. Методичний посібник «Молодіжні центри. Основні принципи та засади». Управління у справах сім'ї та молоді Донецької обласної державної адміністрації, Комунальний позашкільний навчальний заклад «Донецький обласний дитячо-молодіжний центр». Уклад.: А. Сорокіна, О. Кравчук, О. Шеремет Краматорськ, 2017. 64 с. URL : http://dodmc.dn.ua/images/stories/Biblioteka/molodizni_centri.pdf (дата звернення: 02.02. 2022 р.)
7. Молодіжна політика в умовах децентралізації. Методичні рекомендації для спеціалістів, які реалізують державну політику в молодіжній сфері / за ред. І. В. Пешої. 2-е вид. Київ: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2019. 40 с.
8. Молодіжні центри: національні практики створення та організація роботи / за ред. І. В. Пешої. Київ : «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2019. 68 с.
9. Молодіжна політика в об'єднаних територіальних громадах: посібник. Київ, 2018. 76 с.
10. Молодь України – 2018 (Результати репрезентованого соціологічного дослідження). Київ : ДП «Редакція інформаційного бюлетеня «Офіційний вісник Президента України», 2018. 72 с.
11. Молодіжний центр Волині : Вільна енциклопедія URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%96 (дата звернення: 02.02. 2022 р.)
12. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закону України від 14 травня 2020 р. № 157-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 02.02. 2022 р.)
13. Про основні засади молодіжної політики: Закону України від 27.04.2021 р. № 1414-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>. (дата звернення: 02.02. 2022 р.)
14. Становище молоді України – 2021 (Результати репрезентативного соціологічного дослідження). Київ, 2021. 74 с. URL : https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/stanovishche-molodi-2021.pdf (дата звернення: 02.02. 2022 р.)
15. Типове положення про молодіжний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1014. URL : <https://mms.gov.ua/molodizhna-polityka/infrastruktura/molodizhni-centri> (дата звернення: 02.02. 2022 р.)

REFERENCES:

1. Analytichniy zvit z provedennia reprezentatyvnoho sotsiologichnoho doslidzhennia stanovishcha molodi v Ukraini (2019 rik) [Analytical report on conducting a representative sociological survey of the situation of youth in Ukraine]. Kyiv, 2019. 92 s. Retrieved from https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/Sociologichni_doslidzhennia/analitichnii-zvit-2019.pdf [in Ukrainian].
2. Borodin, Ye. I. (2010). Zahalnodержavna molodizhna prohrama v Ukraini v konteksti udoskonalennia mekhanizmu derzhavnoi molodizhnoi polityky [National youth program in Ukraine in the context of improving the mechanism of state youth policy]. Retrieved from <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10beidmp.pdf> [in Ukrainian].
3. Detsentralizatsiia daie mozhlyvosti: ofitsiina storinka [Decentralization provides opportunities]. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/youth/molod-v-oth> [in Ukrainian].
4. Dokiiien, O. (2018). «Rezydentsiia molodi». Shcho take molodizhnyi tsentr i dlia choho vin potriben Chernivtsiam [«Youth Residence» What is a youth center and why Chernivtsi needs it.]. Retrieved from <https://shpalta.media/2018/10/12/rezidenciya-molodi-shho-take-molodizhnyi-centr-i-dlya-chogo-vin-potriben-chernivcyam/> [in Ukrainian].
5. Lisovets, O. (2021). Molodizhnyi tsentr yak innovatsiinyi instytut samorealizatsii molodi v Ukraini [Youth Center as an innovative institute of youth self-realization in Ukraine]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*. Vyp. 1(6), 2021. S. 176–183. [in Ukrainian].

6. Metodychnyi posibnyk «Molodizhni tsenry. Osnovni pryntsypy ta zasady» [Methodical manual «Youth Centers. Basic principles and foundations»]. Upravlinnia u spravakh sim'i ta molodi Donetskoï oblasnoï derzhavnoï administratsii, Komunalnyi pozashkilnyi navchalnyi zaklad «Donetskyi oblasnyi dytiachy-molodizhnyi tsentr». Uklad.: A. Sorokina, O. Kravchuk, O. Sheremet Kramatorsk, 2017. 64 s. Retrieved from <http://dodmc.dn.ua/images/stories/Biblioteka/molodizni centri.pdf> [in Ukrainian].

7. Molodizhna polityka v umovakh detsentralizatsii [Youth policy in the context of decentralization]. Metodychni rekomendatsii dlia spetsialistiv, yaki realizuiut derzhavnu polityku v molodizhnii sferi / za red. I. V. Pieshoi. 2-e vyd. Kyiv: DU «Derzhavnyi instytut simeinoï ta molodizhnoï polityky», 2019. 40 s. [in Ukrainian].

8. Molodizhni tsenry: natsionalni praktyky stvorennia ta orhanzatsiia roboty [Youth centers: national practices of creation and organization of work] / za red. I. V. Pieshoi. Kyiv : «Derzhavnyi instytut simeinoï ta molodizhnoï polityky», 2019. 68 s. [in Ukrainian].

9. Molodizhna polityka v ob'iednanykh terytorialnykh hromadakh [Youth policy in united territorial communities]: posibnyk. Kyiv, 2018. 76 s. [in Ukrainian].

10. Molod Ukrainy – 2018 (Rezultaty reprezentovanoho sotsiologichnoho doslidzhennia) [Youth of Ukraine – 2018 (Results of the representative sociological research)]. Kyiv : DP «Redaktsiia informatsiinoho biuletenu «Ofitsiinyi visnyk Prezydenta Ukrainy», 2018. 72 s. [in Ukrainian].

11. Molodzhynyi tsentr Volyni [Youth Cnter of Volyn]: Vilna entsyklopediia Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%96 [in Ukrainian].

12. Pro dobrovilne ob'iednannia terytorialnykh hromad: Zakonu Ukrainy vid 14 travnia 2020 r. № 157-VIII [On voluntary union of Territorial Communities: Law of Ukraine of May 14, 2020]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> [in Ukrainian].

13. Pro osnovni zasady molodizhnoï polityky: Zakon Ukrainy vid 27.04.2021 r. № 1414–IKh. [On the basic principles of youth policy: Law of Ukraine of 27.04.2021]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>. [in Ukrainian].

14. Stanovyshche molodi Ukrainy – 2021 (Rezultaty reprezentatyvnoho sotsiologichnoho doslidzhennia) [The situation of the youth of Ukraine – 2021 (Results of a representative sociological study)]. Kyiv, 2021. 74 s. Retrieved from https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/stanovishche-molodi-2021.pdf [in Ukrainian].

15. Typove polozhennia pro molodizhnyi tsentr: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20 hrudnia 2017 r. № 1014 [Standard regulations on the youth center: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 20, 2017]. Retrieved from <https://mms.gov.ua/molodizhna-politika/infrastruktura/molodizhni-centri> [in Ukrainian].